

Ons nummer: O23.002248

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Hulpfonds bestaanszekerheid
Commissie	Boarger en Mienskip
Collegebesluit d.d.	17 oktober 2023
Portefeuillehouder	Marianne Poelman
Team	Beleid Sociaal Domein
Adviseur	Klaas Bosman en Lysanne Roevros

Reden informatieverstrekking Actieve informatie van het college

Collegebesluit

- de Beleidsregels tijdelijk noodfonds 2023 gemeente Súdwest-Fryslân vast te stellen;
- de Tijdelijke subsidieregeling maatschappelijke initiatieven 2023 gemeente Súdwest-Fryslân vast te stellen;
- de raad hierover te informeren.

Toelichting/achtergrond

Op 10 november 2022 heeft u de Programmabegroting 2023 vastgesteld. Uit die begroting blijkt uw ambitie om te willen investeren in grote maatschappelijke vraagstukken, zoals het energievraagstuk waar onze inwoners en maatschappelijke instellingen mee te maken hebben en de vraag hoe we iedereen bestaanszekerheid kunnen bieden.

Tegelijkertijd waren met het vaststellen van de begroting nog niet alle ambities concreet op middelen en capaciteit gezet, en daarnaast waren de financiële effecten van de Septembercirculaire nog niet in de begroting verwerkt. Daarom is op 2 februari 2023 in de notitie 'Actualisatie begroting 2023' een aantal voorstellen aan u voorgelegd om de beschikbare middelen concreet aan doelen en acties te verbinden.

Eén van de besluiten die u nam was het beschikbaar stellen van een hulpfonds van € 1 miljoen voor inwoners en voor maatschappelijke initiatieven. Als reden gaf u aan dat, hoewel er in het afgelopen jaar al veel voorzieningen en maatregelen waren getroffen om inwoners financieel te ondersteunen, er desondanks huishoudens zijn die het financieel niet meer trekken. Zij kunnen daarom een beroep doen op dit hulpfonds in geval van een acuut financieel probleem. Daarnaast wilt u met behulp van het hulpfonds maatschappelijke initiatieven in de buurt, de wijk of het dorp ondersteunen die er toe bijdragen dat de pijn van het koopkrachtverlies enigszins wordt verminderd.

Deze twee verstrekkingen hebben we nu geformaliseerd in een beleidsregel voor een tijdelijk noodfonds voor inwoners, resp. een tijdelijke subsidieregeling voor maatschappelijke initiatieven. Hieronder lichten we beide regelingen toe.

De energiecrisis en inflatie hebben vorig jaar en dit jaar hard toegeslagen. Veel van onze inwoners zijn de afgelopen tijd een veel groter deel van hun inkomen kwijt aan eerste levensbehoeften als energie en boodschappen. En dat geldt in toenemende mate niet alleen voor de lage inkomens, maar ook voor de mensen met een middeninkomen, of ze nu werken, zelfstandig zijn of een (pensioen)uitkering hebben. Kwetsbare huishoudens zien zich daardoor meer en meer genoodzaakt om 24 uur per dag, 7 dagen per week te zorgen dat zij het hoofd boven water houden. En dan kan een plotselinge, noodzakelijke uitgave soms tot gevolg hebben dat ze alsnog kopje onder gaan.

Er zijn de afgelopen tijd wel incidentele voorzieningen en maatregelen getroffen om inwoners financieel te ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan de energietoeslag voor inwoners met een inkomen tot - in Súdwest-Fryslân - 140% van het sociaal minimum en de korting van € 380 op de energierekening. Ondanks deze maatregelen blijven er inwoners die in acute financiële problemen

(dreigen te) komen. Om hier iets aan te doen heeft u een hulpfonds beschikbaar gesteld, voor inwoners én voor maatschappelijke initiatieven. Individuele inwoners die in acute financiële problemen komen, door hoge inflatie of door de huidige energiecrisis, kunnen een beroep doen op het noodfonds. Daarnaast kunnen maatschappelijke initiatieven die collectief ondersteuning kunnen bieden aan inwoners met acute financiële problemen een eenmalige subsidieaanvraag doen.

We hebben ingezet op twee eenvoudige en toegankelijke regelingen, leesbaar en praktisch van aard, met een beperkt aantal voorwaarden voor het indienen van een noodaanvraag of een subsidieaanvraag. “Werken vanuit de bedoeling” is hierbij de leidende principe.

-tijdelijk noodfonds voor inwoners:

De huidige inflatie en de stijging van de energieprijzen zorgen er, naast wellicht andere oorzaken, voor dat steeds meer huishoudens grote moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. En dan kan een onverwachte rekening soms net het verschil betekenen tussen rondkomen of in financiële nood komen. Voor dit en vergelijkbare gevallen is het noodfonds bedoeld, ongeacht de hoogte van het inkomen. Een verstrekking uit het noodfonds is echter slechts bedoeld als eerste stap in het oplossen van een crisissituatie in het betreffende huishouden. Er is vaak méér nodig om het huishouden te helpen structureel uit de benarde financiële situatie te komen. In de regeling is daarom opgenomen dat een budgetadviesgesprek onderdeel is van de aanvraagprocedure. Zo kan de financiële situatie van het huishouden worden beoordeeld en passende hulp (doorverwijzing naar vrijwillige hulporganisaties, gebruik maken van minimaregelingen etc.) en schulddienstverlening worden aangeboden.

Aan de toekenning zijn enkele simpele voorwaarden verbonden. Zo moet de aanvrager kunnen aantonen dat het saldo op de bankrekening niet voldoende is om het acute financiële probleem te voorkomen of de noodzakelijke uitgave op te kunnen vangen. Daarnaast wordt van de aanvrager verwacht dat hij hulp accepteert, bijvoorbeeld in de vorm van budget coaching, schuldbemiddeling of schuldsanering. De aanvraag kan geheel of gedeeltelijk worden geweigerd als de aanvrager direct een beroep kan doen op een andere voorziening, zoals noodhulp via Stichting Urgente Noden of een landelijke of gemeentelijke financiële regeling.

De regeling voor het tijdelijk noodfonds laat veel professionele beslissruimte aan de uitvoerende medewerkers, zodat zij op basis van eigen inzicht maatwerk kunnen leveren. Ogenschojnlijk vergelijkbare gevallen kunnen daarom ongelijk worden behandeld als daar een objectieve of redelijke rechtvaardiging voor is.

-tijdelijke subsidieregeling voor maatschappelijke initiatieven:

Een stads-, dorps- of wijkbelang, stichting, vereniging, coöperatie of groep van personen die in Súdwest-Fryslân actief is op het terrein van zorg en welzijn en die een initiatief heeft dat bedoeld is voor het verminderen van de gevolgen van koopkrachtverlies, kan hiervoor éénmalig subsidie krijgen. Aan de toekenning zijn slechts enkele voorwaarden verbonden. Zo moet het initiatief direct ten goede komen aan de inwoners van een straat, wijk, buurt of dorp. Daarnaast mag de aanvrager uiteraard geen winstoogmerk hebben, moeten de kosten in redelijke verhouding staan tot het initiatief, en moet het initiatief bijdragen aan het verminderen van het koopkrachtverlies. Het indienen van een (beknopte) begroting en dekkingsplan en een activiteitenplan bij de aanvraag is voldoende.

Een goed voorbeeld van een dergelijk initiatief is de buurtkoelkast. Dit is een openbare plek waar etenswaren onderling gedeeld worden. Iedereen die eten of drinken over heeft, mag dat in de koelkast plaatsen; buurtbewoners maar ook supermarkten, winkels en restaurants. En iedereen die er behoefte aan heeft, is vrij om eruit te halen wat hij of zij nodig heeft. Ongeacht achtergrond of reden en bovendien gratis.

Deze subsidieregeling komt naast bestaande regelingen die verbetering van de directe leefomgeving tot doel hebben, t.w. de Subsidieregeling Ut de Mienskip en het Kernfonds stad, dorp of wijk.

Belangrijkste verschil is dat de Subsidieregeling maatschappelijke initiatieven specifiek bedoeld is voor de koopkrachtverbetering van de inwoners.

Wij wenden vooralsnog € 300.000 aan voor de uitvoering van het noodfonds, € 600.000 voor de subsidierегeling en reserveren € 100.000 voor uitvoeringskosten. Het betreft hier echter een ontschot budget; daarom is in de regelingen de optie opgenomen dat op een bepaalde datum een eventueel restantbudget van de ene regeling naar de andere kan worden overgeheveld. Zo wordt maximaal gebruik gemaakt van het door u beschikbaar gestelde budget van € 1 miljoen.

De tegemoetkoming uit het noodfonds is maximaal € 1.500; wordt slechts éénmaal per huishouden verstrekt en is een gift. De subsidie is maximaal € 10.000 per aanvrager en is afhankelijk van de activiteiten die worden georganiseerd, de kosten die worden gemaakt en de eventuele bijdragen van andere partijen.

Voor beide regelingen geldt dat aanvragen op volgorde van ontvangst worden behandeld en tot 1 mei 2024 kunnen worden ingediend. De mogelijkheid bestaat dat de regelingen eerder dan de genoemde einddatum komen te vervallen omdat het budgetplafond is bereikt. We kunnen echter van tevoren slecht inschatten hoeveel er gebruik zal worden gemaakt van beide regelingen en welke uitvoeringskosten dat met zich meebrengt.

De genoemde € 1 miljoen is een incidenteel toegekend budget voor een specifiek doel. Op 31 december 2023 zijn beide regelingen nog niet afgerond; de incidentele middelen zijn volgend jaar ook nog nodig. Het bedrag moet daarom via resultaatbestemming overgeheveld worden naar 2024. Een voorstel hiertoe ontvangt u bij de behandeling van de Jaarrekening 2023.

De Adviesraad Sociaal Domein en de Cliëntenraad Werk en Inkomen zijn geïnformeerd over beide regelingen, en kunnen zich hierin vinden. Afgesproken is dat we beide raden op de hoogte houden van het verloop van de regelingen.

Bijlage(n)

1. Beleidsregels tijdelijk noodfonds 2023 gemeente Súdwest-Fryslân.
2. Tijdelijke subsidierегeling maatschappelijke initiatieven 2023 gemeente Súdwest-Fryslân.